

Pišace. Kriza pa taka! Pa smo zvedeli, da je naša Kmečka hranilnica in posojilnica kupila od gospe Roze Kosteve, posestnice v Pišecah, te dni dvorano. V kratkem misli nova lastnica dvorano deloma popraviti, a na spomlad jo preurediti za namene, v katere jo je kupila. Čuje se tudi, da v prenovljeni dvorani dobi dom Katoliško prosvetno društvo s svojo bogato knjižnico. — Knjige prosvetne knjižnice pa so že sedaj članom na razpolago vsako nedeljo in praznik po rani in pozni sv. maši. In tudi, ko se knjižnica preseli v novi dom, bo tako. Zato, člani, pridno segajte po knjigah v tem dolgem zimskem času! Tako boste ga najlažje preganjali pri dobri knjigi. Saj naša prosvetna knjižnica vsebuje veliko lepih in nekaj tudi novih knjig. — Davica nas zopet preganja. Lotila pa se je naših najmlajših. Javljenih je več slučajev oholenj. Toda večino bolnikov smo spravili v Brežice v bolnico, da nam jih tam ozdravimo. Ali enega, Franca Varleca, je že davica uničila. Bog daj ostalim skorajšnje okrevanje! — Vinska kupčija se je že pričela. Upamo pa, da bo še živahnejša sedaj, ko se je v mošči skupala Martinova gos. G. urednik, na uho pa vam zaupamo, da nam je od 10. na 11. t. m. ponudil nekdo ves mošt pokradel. Varnostne oblasti so že na delu, ki iščejo zlikovce. Bojimo pa se, da bo ves njih trud zastonj. In to se nam zgodi sedaj, ko se je kupčija tako lepo razvijala in so cene rasle od 2.50 Din naprej za liter. Bomo pač mogli sedaj začeti trgovati z vinom. Morda bomo pri njem imeli več sreče.

Zagorje ob Savi. Zadnji sejem je bil zelo živahen, bilo je dosti živine, pa tudi kupec se je lahko našel. Opaziti je bil precejšen dvig cen pri boljši živini. Na svoj račun so prišli seveda mesarji in razni prekupčevalci.

Mohorjeve knjige prihajajo.

Če bi hoteli odgovoriti na vprašanje, kaj je največja zasluga Slomškova za naš narod, bi dobili različne odgovore. Nam se zdi prav posebno koristna in znamenita ena velika misel, ki jo je sprožil Slomšek: ustanoviti Slovensko družbo, ki jim bo izdajala knjige tako poceni, da si bo knjiga utrla pot v zadnjo gorsko kočjo. Iz te Slomškove misli se je rodila Mohorjeva družba, za katere ustanovitev je on prispeval 500 goldinarjev takratnega denarja, kar je bilo takrat več vredno nego danes 10.000 Din. Poseben božji blagoslov je vedno počival nad to ustanovo. Nad 80 let že razpošilja Mohorjeva družba med Slovence v vsaki jeseni na tisoče in stotisoče knjig, ki sejejo povesod, kamor pridejo, semena veselja in pouka.

Letos ima Družba 55.011 udov, za 6837 manj nego lansko leto. Kriza torej tudi Mohorjevi družbi ni prizanesla, vsaj po nekaterih krajih ne. Z največjim veseljem pa moremo ugotoviti, da je tudi letos lepo število takih župnij, kjer je število mohorjanov kljub slabim časom poraslo. To je najboljši dokaz, da smatra naš narod mohorjevo knjigo za nekaj tako potrebnega, da si rajši še bolj pritrjuje drugo, nego bi se odrekal knjigi.

Nad 300 slovenskih izseljencev bo dobilo letos mohorske knjige, čeprav jih niso naročili. Marsikje namreč v tujini ni poverjenosti za Mohorjevo družbo, pa se ljudje ne morejo tako lahko vpisati za ude. Za te naše izseljene so naši mohorjani v Sloveniji lani nabrali 6207 Din ob priliki, ko so plačevali poštnino

za lanske knjige, ali pa naročnino za letošnje. Na ta način bo nekaj stotin naših izseljencev dobilo te dni najlepši pozdrav iz domovine in obenem dokaz, da niso pozabljeni. Marsikdo si bo potem za naslednje leto sam naročil mohorske knjige.

Tudi v letu 1933 bo izdala Mohorjeva družba šest knjig. Poleg »Koledarja« bodo izšle »Večernice«, v katerih bo povest »Izobčenci«, ki jo je napisal Matija Malešič, doma iz Bele krajine, sedaj premeščen v Banjaluko. Posebna knjiga bo opisovala jetiko, kako se je varujemo in kako jo zdravimo. Če boš prebral to knjigo, ki jo bodo pojasnjevale še številne slike, boš morebiti obvaroval te nesrečne ljudske morilke sebe in svojo družino. Taka knjiga je potrebna pri vsaki hiši in tisti nasveti in navodila, ki jih boš tam dobil, bodo že dosti več vredni nego 20 Din.

Mnogo slovenskih fantov spozna sedaj pri vojaki naše morje, pa tudi mnogo naših mož in deklet si sedaj služi svoj kruh po naših primorskih mestih. Zato bo vzbujala splošno zanimanje knjiga »Naše morje«, ki nam bo pokazala morje, primorske pokrajine in otoke v slikah in besedi. Vsak bo rad listal po tej knjigi in prebiral v njej zanimivosti. Nadaljevalo pa se bo »Življenje svetnikov«. Vsak rad prebriže življenjepis svojega patrona, pa tudi življenje svetih mož in žena, ki so bili svetu kakor svetilniki sredi morja zmot in sovraštva. Posebna knjižica nas bo seznanjala z davki. Dan na dan govorimo o njih, dan na dan jih plačujemo v najrazličnejših oblikah, bodisi neposredno v davkarji ali pa posredno pri nakupu soli, tobaka, sladkorja in nešteti drugih predmetov. Zato je pouk o tej stvari potreben in poučen.

Kdor le more, naj naroči za poskušnjo eno ali drugo knjigo vezano. Saj vemo, kako žalostna usoda čaka premnoge nevezane knjige. Najprej izgube začetno in končno stran, potem pa niso več popolne in se jih nikomur ne zdi nič več škoda. Vezana knjiga navadno živi vsaj petkrat tako dolgo kakor broširana, razen seveda, ako v kaki hiši na knjige tako pazijo, da jih ne dobijo v roke otroci. Ti imajo, kakor vemo, posebno veselje s tem, da mrc varijo knjige in trgajo iz njih liste.

Izšle bodo tudi štiri knjige za doplačilo. — Mara Hus je napisala povest služkinje z naslovom: »Njene službe«. Ne poznamo knjige, a moramo reči, da bo že naslov privabljal bravce in zlasti bravke. Katera služkinja bi ne prebirala rada povesti, ki ji je snov vzeta iz njenega stanu? Iz hrvaščine je preveden roman »Kragulci«, ki opisuje dobo sv. Cirila. Ta doba je v naši zgodovini zelo važna, pa se bo tisti, ki bo to zgodbo bral, naučil marsikaj iz življenja naših prednikov. Po naših vaseh, industrijskih krajih in mestih je še mnogo mož in žena, ki jim živi v živem spominu vabljiva slika našega velikega voditelja dr. Janeza Ev. Kreka. Naslednje leto bo izšel IV. zvezek njegovih »Izbranih spisov«. Tam bomo brali o dobi, ko je bil Krek prvikrat državni poslanec. Videli bomo velikega prijatelja naših delavcev, kako je šel na Vestfalsko med nje misijonirat. Od tam je pisal svoja znamenita

Pri prehlajenju, hripi, vnetju v vratu, oteklih mandljih, živčnih bolečinah, trganju v udih storite dobro, če poskrbite za vsakdanje izpraznjenje črevesa s tem, da popijete pol čaše naravne »Franz Josefove« grenčice. Po sodbah univerzitetnih klinik se odlikuje »Franz Josefova« voda radi sigurnega učinka pri prijetni uporabi. Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in v specializiranih trgovinah.

»Vestfalska pisma«. V knjigi bosta tudi dve Krekovi povesti, ki sta sicer zelo preprosto pisani, ki pa vendar silno jasno kažeta miselnost moža, ki je bil preprost in dober kakor vsakdanji kruh. Dr. Gosar bo pa izdal prvi zvezek »Novega družabnega reda«. Na to knjigo prav posebej opozarjamo naše knjižnice. Cene teh knjig bo razvidel vsakdo iz koledarja.

Letos smo se spominjali 70letnice Slomškove smrti. Našega svetega škofa počastimo pač najlepše s tem, če po svojih skromnih močeh pripomoremo, da živi in se krepko razvija njegova ustanova: Mohorjeva družba. Naj zlasti Spodnje-Štajerska, ki je Slovincem dala A.M. Slomška in kateri je Slomšek posvetil toliko svojega dela, pokaže prav posebno ljubezen do Slomškove dediščine.

Posebno pa prosimo vse mohorjane, naj se vsaj s skromnim darom spomnijo še naših slovenskih izseljencev. Če bi dal v ta namen vsak mohorjan en dinar, bi se posameznikom prav malo poznalo, nekaterim kar nič ne, nabraja bi se pa le ogromna svota 55.000 Din. Kajti v skupnosti je velika moč.

Vprašanja in odgovori.

B. F. v št. 3: V popravilo odgovora v našem listu z dne 14. m. m. damo tu sledeče pojasnilo: Če je poslopje zavarovano za 45.000 Din, njegova vrednost pa je na dan požara 50.000 Din, nastala škoda totalna, potem je zavarovalnica dolžna izplačati celo zavarovano svoto. Če pa je stavba v novem stanju vredna 50 tisoč Din, je 12 let stara, potem je odbiti od te svote obrabo. Ta odbitek se ne more vnaprej določiti, ker je odvisen od načina gradnje stavbe, starosti in drugih okolištin, ki se zamorejo dognati šele na licu mesta pri cenitvi požarne škode. — Ako je bila stranka manj zavarovana, kakor so zgradbe vredne, zavarovani deli zgradbe pa niso popolnoma pogoreli, ne more zavarovaneec zahtevati, da se mu izplača cela zavarovana svota. Odškodnina se zmanjša v tem slučaju in dobi zavarovaneec le del določene škode v takem razmerju, v kakršnem razmerju je zavarovaneec svoje zgradbe nižje zavaroval, kakor je njih prava vrednost. — V kolikor poedine stranke niso zadovoljne s cenitvijo požarnih škod od strani zavarovalnic, imajo v smislu člena 22 splošnih zavarovalnih pogojev in paragrafa 11 točka 2 zavarovalnega zakona pravico, zahtevati ponovno cenitev po razsodišču, v katerega imenujejo tako stranka kakor zavarovalnica po enega razsodnika-cenilca.

Peruanski zid.

Pred kratkem so odkrili letalci, ki so krožili nad južnoameriškim pogorjem Andov, velik peruanski zid, ki je bil zgrajen z nepopisnim trudom na skalovju Kordilerov. Zid je zatopil v pozabnost, kakor kitajski zid in utrdbe rimskega cesarja Hadrijana. Približno 2000 let je bil kitajski zid neznan ostali Aziji — kljub temu, da je tako dolg! Še le v prošlem stoletju je začelo znanstveno časopisje kazati na čudovito zgradbo, koje resničnost je bila domnevana kot pravljica. Tudi Hadrijanove utrdbe so bile odkrite v novjšem času.

Ravno isto usodo je doživel peruanski zid, ki je bil dolgo časa popolnoma neznan. Človeštvo je še le moralo iznajti letalo, da je bil na ta način omo-

Uspeh zdravljenja

zavisi v prvi vrsti od tega, da poznamo pravi vzrok bolezni, saj nas še narava sa-

ma s tem, da občutimo bolečine, hoče opozoriti, kje je zdravje v nevarnosti. Za revmatične, prehlad, za masažo, trganje v členkih, bolečine v križu, obrazu in vsem telesu imajte pri hiši pravi Fellerjev Elsafluid, ki se uporablja že nad 35 let. Fellerjev Elsafluid se dobi v apotekah in tozadevnih trgovinah po 6,

9 in 20 Din. Po pošli najmanj 1 paket (9 polkusnih ali 6 dvojnih ali 2 veliki specialni steklenici) 58 Din, trije taki paketi samo 139 Din pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elsaltrg 341. (Savska banovina.)

Odobreno od Minist. soc. pol. i nar. zdr. Sp. br. 509 od 24. III. 1932

gočen pogled na nedostopne in čisto zapuščene pokrajine. Fotografski posnetki letalcev, ki so krožili nad Andi, so pokazali, da gre za utrdbе, ki so bile doslej neznane. Letalci so ponovili polete, da so dognali dolžino in kakovost teh utrdb. Začeli so zasledovati zid od začetka. Zid gre od morske obali v hribovje, prereže več rek in sledi nekaj časa reki Santa. V zidovju samem so posebno močne utrdbе in stolpi, kakor jih poseda kitajski zid. V celem so našli 14 trdnjav, ki so zgrajene na manjših gričih. V višini 3000 m so zgubili letalski raziskovalci sled zidu. Spustili so se na tla in so našli že razpadlo zidovje, ki je moralo biti 6—7 m visoko, 4—5 m pa debelo.

V južnoameriški državi Peru je vzbudila najdba veliko začudenje. V nobeni kulturni zgodovini ni zabeležen ta zid. Osvojitelj Peruja — Španec Pizarro — nikjer ne omenja, da bi bil zadel pri prvem in poznejšem prodiranju v notrajnost dežele na med seboj zvezane in dolge utrdbе. Španski osvojitelji teh pokrajin so le občudovali od Inkov zgrajene ceste po višinah, po katerih se je lahko hitro kretalo vojaštvo. Zakaj da jih ni zadel v oči zid, je nerazumljivo. Ob času zasedbe Peruja po Špancih je bil ta zid še gotovo nedotaknjen.

Znanstveniki so danes mnenja, da so pozidali peruanski zid Chimi, predno so se polastili njihovega kraljestva Inki. Chimi, ki so bili prvotni prebivalci Peruja, so bili izborni stavbeniki, ki so znali graditi stopničaste piramide ter poslopja, kakor so današnje največje trgovske palače. V letih 1000 do 1300 po Kr. so se morali braniti proti Inkom, ki so prodirali s hribov in so hoteli podjarmiti kraljestvo Chimov. V omenjeni dobi neprestanih bojov je moral biti zgrajen peruanski zid. Slednjič se je posrečilo Inkom, da so zaprli Chimom vodo in radi tega je prišlo do predaže na milost in nemilost.

Raznoterosti.

Močna ženska volja. V Valenciji na Španskem živi žena Margareta Algarrobo, ki se je rodila brez rok. Posrečilo se ji je, da je tako izvežbala svoje prste na nogah, da more pisati tako lepo, kakor katero drugo dekle z rokami. Istotako se je s prsti na nogah naučila plesti in veziti. Celo počeše se z glavnikom in umiva se z nogami. Njene noge so postale z neprestanimi vajami tako gibčne, da ji v vseh slučajih služijo, kakor drugim roke. Ko je bila revica stara sedem let, je že mogla s svojimi nogami držati žlico, in jo nositi v usta. Njeni starši so se prav malo brigali za njen napredek in jim ni bilo mar, kako se bo sirota pretolkla skozi to bedno življenje. Sama se je z železno voljo vadila in je vztrajala. Strašne so morale biti njene

muke, vendar je končno dosegla uspehe. Njena »možna« (pri drugih ročnem) dela so bila v raznih španskih mestih razstavljena in ljudje skoro verjeti niso mogli, da je to vezenje narejeno z nogami. Nesrečnica je celo poročena in ima 10 let starega sina. Sama tudi šiva obleke za moža in sina.

20 let brez spanja. Nekdanji policijski uradnik Wire v Hackestownu na Irskem ni baje celih 20 let zaspal niti za trenutek. Njegova nenavadna bolezen se je pojavila ob priliki, ko je treščilo vanj. Takrat je tudi popolnoma oglušel, a tega so ga ozdravili. Nespečnosti pa ga niso mogli rešiti. Cele noči je romal po mestu in okolici, podnevi je malo legel, da si odpočije, a ni pri tem nikoli zaprl oči. Neka železniška družba ga je sprejela za nočnega čuvaja in mnogo let je opravljal to službo. Najbolj čudno je to, da Wireju nespečnost, kakor je vse kazalo, ni šla na živce. Počutil se je vedno dobro. Zgodilo se je, da je težko obolel in tudi med boleznijo ni nikoli zatislil očesa. Bolezen se je končala s smrtjo, toda po vsej priliki ni bila v nobeni zvezi z njegovo prvo čudno boleznijo.

Dežela zmešnjav. Ta dežela je Palestina, zlasti kar se tiče koledarjev, kjer jih je pet in vseh pet je v veljavi. Najbolj je razširjen seveda gregorijanski koledar in se po njem ravna rimokatoliki, vlada, evropski kolonisti in konzulati, banke in inozemske šolske uprave. — Za tem je zelo razširjen julijanski koledar, katerega se oklepajo grško-pravoslavni verniki. — Kopti, posebna verska ločina, se na noben način ne loči od svojega koledarja. — Potem pride še muslimanski in židovski koledar.

Po zaključku lista došle vesti in novice.

Lov za roparjem v Ljubljani. V Ljubljani v Krakovem si je privoščil v nedeljo zvečer mlad ropar kar dva napada na ženske. Najprej je iztrgal gospej Ivani Jereb iz rok torbico, v kateri pa je bil samo rožni venec. Kot druge se je lotil kuharice Elizabete Bukšič, ki pa je imela v torbici 500 Din in je po ropu kričala na pomoč. Napadalcu je podstavil sofer nogo, da je padel in se mu je pri padcu izmuznila iz rok torbica. Bežal je še naprej, pa so ga le ljudje ustavili in predali stražniku. Prijeti je držal v rokah odprti nož, da bi se branil zasledovalcev. Gre za 24letnega delavca Albina Prelogar iz Most.

Cerkvena roparja pod ključem. Poročali že smo, kako so izpraznili vlomilci nabiralniške v cerkvi pri Devici Mariji na Polju pri Ljubljani, se lotili celo tabernaklja, kjer jim pa vlom ni uspel. Orožniki so že prišli tolovaja, ki imata na vesti še druge vlomilske in tatinske grehe.

Drzen vlom v Ljubljani. Dva mlada vlomilca sta se skrila dne 14. t. m. v klet hiše, v

kateri ima gospa Ivanka Šmalc trgovino na Marijinem trgu v Ljubljani. Vzela sta iz blagajne 7146 Din in zopet čakala v kleti ugodnega trenutka za pobeg. Gospa se je pa med tem vrnila nazaj v trgovino, zapazila vlom in tatvino, obvestila stražnika in po daljšem iskanju so našli tička v kleti in ju odpeljali na stražnico.

Zaklal ga je. V Stični na Kranjskem so popivali fantje v Podivnančni gorici. Med pivci sta bila tudi Rudolf Kuhl, mesarski pomočnik in posestniški sin, ter zidar Avgust Zlajpah. Ko sta se vračala na večer skupno proti domu, je potegnil Zlajpah nož in ga porinil tovarišu v srce, da se je zgrudil in izdihnil med vzklikom: »Pomagajte! Draški (tako pravijo Zlajpahu po domače) me je zaklal radi babla

Prostovoljno v smrt. Iz samomorilnega namena se je pognal v Velenju v ribnik in utočil 46letni železniški delavec Franc Pušnik. Nesrečna žrtev obupa zapušča tri nedorasla otroka.

Prijet tihotapec. Mariborski policiji je pader v roke 28letni viničar Konrad Zorčič iz Morja pri Framu, ki je bil dalje časa eden največjih in najbolj premetenih tihotapcev ob severni meji.

Kmetijsko zborovanje v Razboru pri Slovenjgradcu, ki je bilo prav dobro obiskano, je priredil v nedeljo dne 13. t. m. tukajšnji kmetijski referent iz Slovenjgradca. Le-ta je predaval o pridelovanju krme, o krmiljenju živine z ozirom na letošnji nezadostni pridelek krme in z ozirom na sušo, o travništvu in živinoreji. Ob koncu živahnega razgovora je g. župan Knez prosil, da se izposluje, da se vsake spomladi priredi v Slovenjgradcu potrebni plemenski sejem za mlado živino.

Kmetijska predavanja v slovenjgraškem okraju. Vse kmetijske organizacije, občine in uradi se opozarjajo, da vrši po potrebi in po možnosti sreski kmetijski referent vsako nedeljo ali tudi ob drugem dnevu zadevna gospodarska predavanja. Gospodarsko zavedne organizacije in občine naj se radi razporeditve časa obrnejo glede predavanj čimprej na naslov kmetijskega referenta v Slovenjgradcu, v gospodarskih manj zavednih, a kmetijske vzpodbude tem bolj potrebnih okoliših pa se bo določil čas in snov predavanj po lastni preudarnosti kmetijskega referenta. Posameznike, ki so mnenja, da je doseči gospodarski napredek in uveljavljanje gospodarskih in socialnih želja ljudstva le potem predavanj, pa

SKRIVALNICA.

Kje je četrti igravec?